

Onsdag 25/01 2012

Skattelettelser får kun få til at arbejde mere

| ANNA GLENT OVERGAARD, AGO@LO.DK

Eksperter og politikere er enige om, at skattelettelser vil motivere danskerne til at arbejde mere. Men for de fleste danskere har skatten slet ingen betydning for, hvor meget de arbejder. Og det er de færreste, der kan øge deres indkomst ved at arbejde ekstra, viser en ny undersøgelse fra A4.

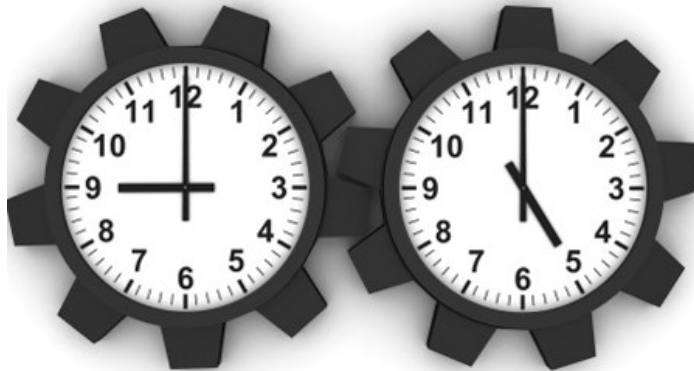

Illustration: Thinkstock

REGNING UDEN VÆRT »Regeringens målsætning er blandt andet at bruge en skattereform til at øge arbejdsudbuddet. Det er derfor, vi ønsker at være ambitiøse i forhold til at sænke skatten på løn.«

Ordene er skatteminister Thor Möger Petersens (SF), men de kunne lige så godt komme fra ministerens politiske modstandere i den borgerlige opposition. Dagens er forbi, hvor de borgerlige partier havde patent på budskabet om, at mindre skat fører til mere arbejde.

Blandt landets fremtrædende økonomer har der længe hersket enighed om, at skatten på arbejde skal ned, hvis man vil have danskerne til at arbejde mere.

Ugebrevet A4 har imidlertid spurgt danskerne, om de overhovedet har mulighed for at arbejde ekstra. Og undersøgelsen, der er foretaget i samarbejde med Analyseinstituttet YouGov, viser, at kun de færreste danskere er i stand til at øge deres indkomst ved ekstra arbejde.

71 procent har »slet ikke« eller kun »i mindre grad« mulighed for at arbejde mere. Kun hver tiende har i høj grad mulighed for at øge størrelsen på lønchecken med ekstra arbejde.

Samtidig fremgår det af undersøgelsen, at skatteforhold kun har begrænset betydning for, hvor meget vi arbejder. Kun 16 procent mener, at det har »stor eller meget stor betydning«. Andre 16 procent mener, at det har »nogen betydning«, mens 62 procent tillægger skattebilletten »mindre« eller »slet ingen« betydning.

Sandheden er individuel

Direktør i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) Lars Andersen er positivt stemt over for regeringens planer om at sænke skatten på arbejde. Men A4-undersøgelsen bekræfter ham i, at det kun vil have begrænset betydning for arbejdsudbuddet.

»Når 71 procent af danskerne reelt ikke har mulighed for at øge deres indkomst, så illustrerer det jo, at vi ikke skal forvente os de helt store effekter. Selvfølgelig skal man ikke tro, at danskerne nu vælter ud og arbejder,« siger Lars Andersen.

Tallene vækker anderledes stor begejstring hos Mads Lundby Hansen, cheføkonom og vicedirektør i den liberale tænketank CEPOS. Undersøgelsen bekræfter ifølge ham, at de varslede skattelettelser vil øge arbejdsudbuddet.

»Det er en meget stor andel danskerne, hvor skatten betyder noget i forhold til deres arbejdsindsats. Derfor er det godt, at skatteministeren har sat denne her dagsorden, hvor vi skal sænke skatten for dem, der arbejder, så de vil arbejde ekstra,« siger Mads Lundby Hansen.

Han hæfter sig ved, at skattens betydning for arbejdstiden vokser i takt med husstandsindkomsten. Mens 20 procent af danskerne med en husstandsindkomst på mere end 800.000 kroner årligt svarer, at deres skatteforhold har stor betydning for, hvor meget de arbejder, gælder det kun for 14 procent i den laveste indkomstgruppe.

»Det bekræfter for det første, at der er potentiale blandt alle indkomstgrupper for at øge arbejdsudbuddet gennem lavere skat. Men det er interessant, at det i høj grad er dem, der tjener mest, der påvirkes af skatten. Det indikerer jo, at navnlig højindkomstgruppen er følsom over for skattebetaling,« påpeger Mads Lundby Hansen.

Hængekøje eller gulerod

Jesper Jespersen, økonomiprofessor på Roskilde Universitet, er lodret uenig.

»Naturligvis spiller økonomiske incitamenter en rolle, specielt hvis man er dernede, hvor det ikke kan betale sig at arbejde. Så kan de virke stærkt motiverende. Men i den høje ende af indkomstskalaen er billedet mere mudret, for her er det ikke længere lønnen, der spiller den afgørende rolle,« vurderer han.

Ifølge Jesper Jespersen kan lempeligere skattevilkår lige så vel betyde, at man læner sig tilbage og nyder den merindtægt, man får.

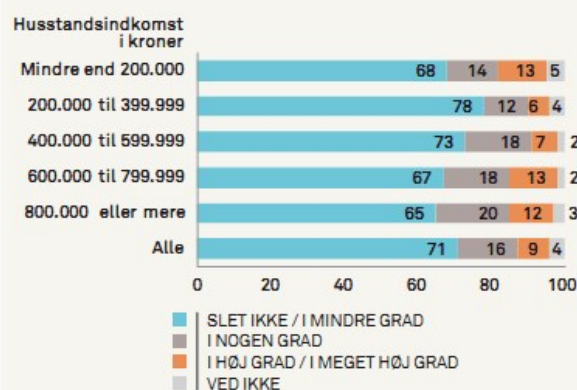
»I de højere indkomstlag vil skattelettelser mange gange føre til det ræsonnement, at så behøver vi ikke at arbejde så meget. Så får vi den levestandard, vi har brug for og ønsker os, på et tidligere tidspunkt. Der er en del modstridende tendenser, som man ikke kan se bort fra,« slår han fast.

DE FÆRRESTE HAR MULIGHED FOR AT ARBEJDE MERE

Der er langt imellem de danskere, der har mulighed for at supplere deres indkomst gennem ekstra arbejde. 71 procent har »slet ikke« eller kun »i mindre grad« mulighed for at øge deres indkomst ved en ekstra indsats. Kun 9 procent af danskerne har i høj grad mulighed for at øge arbejdsindsatsen og dermed pengepungens størrelse.

? I hvilken grad har du i din nuværende arbejdssituation selv mulighed for at øge din indkomst ved at arbejde ekstra?

SVAR I PROCENT

KILDE: Analyseinstituttet YouGov for Ugebrevet A4. Der er i alt gennemført 2005 CAWI-interview (internet-baseret) med 18-74-årige danskere i perioden 13.-16. januar 2012.

Lars Andersen (AE) advarer også om, at skattelettelser kan virke modsat hensigten.

»Når vi taler om skattelettelser, så har vi både en hængekøje- og en gulerodseffekt. Guleroden består i, at det bliver mere attraktivt at arbejde, og det taler i retning af øget arbejdsudbud. Men der er også hængekøjeeffekten – at du kan opretholde samme forbrug ved at arbejde noget mindre,« siger han.

Lars Andersen er dog ikke i tvivl om, at regeringens planer vil øge arbejdsudbuddet på lang sigt.

»Men det forudsætter, at der er tale om en fuldt finansieret skatteomlægning,« understreger han.

Tvivl om sammenhæng

Få økonomer sår tvivl om sammenhængen mellem skattelettelser og arbejdsudbud. Men blandt dem er professor Jesper Jespersen, og hans tvivl er til gengæld stor.

»Den enighed, der hersker, bygger på, at tilstrækkeligt mange økonomer har gentaget det tilpas mange gange. Dermed er det blevet til en etableret sandhed, der strækker sig langt ind i det politiske miljø, og som man nikker anerkendende til af politiske grunde. Men i virkeligheden ved vi meget lidt om denne her sammenhæng,« siger Jesper Jespersen.

Han får opbakning i det synspunkt fra en uventet kant. Professor i nationaløkonomi ved Aarhus Universitet Nina Smith står bag den seneste omfattende undersøgelse af sammenhængen mellem indkomstskatter og arbejdsudbud - en undersøgelse fra 1996, som blandt andre økonomerne i den liberale tænketank CEPOS støtter sig til, når de argumenterer for skattelettelser.

Hun medgiver, at det ikke nødvendigvis står mejslet i sten, at en sænkelse af skatten øger arbejdsudbuddet for alle befolkningsgrupper.

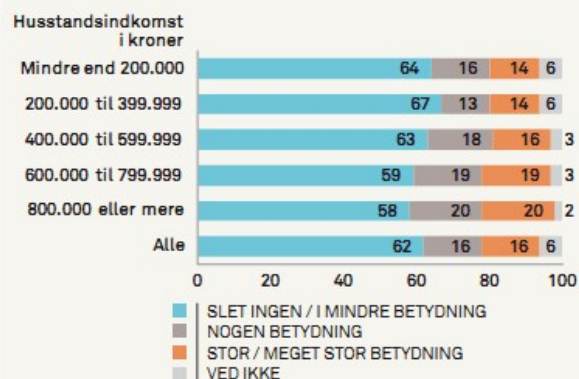
»Vi har ikke en masse sikker viden om det her, og jeg er da åben overfor, at vores undersøgelser for Danmarks vedkommende er temmelig gamle. Men så er der til gengæld mange undersøgelser fra andre lande, hvor vi kan se, at skattelettelser har en positiv effekt på arbejdsudbuddet,« pointerer Nina Smith.

SKATTEN HAR MINDRE BETYDNING FOR, HVOR MEGET VI ARBEJDER

For de fleste danskere er det andre forhold end skatten, der bestemmer, hvor meget de arbejder. 62 procent mener, at deres skatteforhold har minimal eller slet ingen betydning for, hvor meget de arbejder, mens skatten har stor betydning for 16 procent af danskerne.

? Hvor stor betydning har dine skatteforhold for, hvor meget du arbejder?

SVAR I PROCENT

KILDE | Analyseinstituttet YouGov for Ugebladet A4. Der er i alt gennemført 2005 CAWI-interview (internet-baseret) med 18-74-årige danskere i perioden 13.-16. januar 2012.